

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

דכ העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

רבותי (ש"א י"ב ג') שבעות ידוע מכו והרצון מין
 בזל שאינו מזומנם על דבר אחד מקניני האדם בלעד
 אבל הוא מתפשט על כל קניניו וזכר אופני הגזל
 פעם על המזון פעם על שאר הקנינים פעם בלונם
 פעם ברצון ופעם בחוקה (פליגדון) וכן על העסק
 ועל המרונה לעשות (ורמ' כ"ב י"ז) העסקות
 דלים הרצונות אביונים (פמוס ד' א') ודומיהם כולם
 ממין גזל שאין הגזל נשבר לגמרי רק שנעשה רצון
 בקצר חלקי קנינו וכן מתרפס פרצו כסף (תלים
 ס"ח ל"א) מתרפס לשון דבוכה ורמסה מענין ברבליס
 תרפסון ומרפס רבליס (יחזקאל ל"ד י"ח וי"ט) ורצי
 כסף הוא מה שגזל שנעשה הגזל רצון על ידו והוא
 מרובה כ"כ אלל הגזל עד שהוא לו למרמס וכן
 יאמר על עוה הדיו שאינו הולך כשורה לשון רצן
 כמו עשוק אכרים רצון משפט (הושע ה' י"א) ושלח
 רגזים חפשים (ישעי' נ"ח ו') והוא מין משפט שאינו
 מעוקל ומחוקף לגמרי מן הזכות לחיוב או להסך רק
 שאינו הולך ישר כדח וחוקף הדיו רק נוטה קצת
 לזכות וקצת לחיוב שע"פ שורת הדיו ה' נרדף להיות
 אם כולו זכאי או כולו חייב וכשאינו כן נקרא רצון
 (בראפירט) :

ופעל גרם . הגחתו בפרטות על שצרת גרעיני
 החבואה בגון חטים ושעורים
 שכותשין אותם לא בשביל להסיר קליפתם החלונה
 בלבד כ"א שיתחלקו לחלקים וגרעינים קטנים לשיהיו
 ריפות הנקראים בל' המנהה חילקא טרגים וטפני
 (גבראכנע גרויפן) כמו גרש ברמל מברשה ומשמנה
 (ויקרא ב' י"ד וי"ז) ויגרם בחנץ שיני (איוב' ג' ט"ז)
 שהחנץ הוא גרעיני מול הגם דמיון גרעיני החבואה
 או שאר גרעינים קשים החוללים בין השונים ומתאים
 ביניהם כעין גרוסות של תבואה בין המכהש . וכן
 גרסה נפשי לתאבה (תלים קי"ט כ') דהיינו כגרויסן
 של תבואה והוא פעל בינוני מן הקל במקום כד .

יריעה כד

פחה . פחק . הגחת שניהם בשחוף על
 המחיקה , שהוא השחתה
 וקלקול צורה הכראית על שטח הדבר ומחוף שאר
 בנינו של דבר נשאר שלם . (לעשן) . וההבדל
 ביניהם , כי יש ב' מיני צורות , צורה בולגת הנקרא

בלשון פוסלי צורות (באם רעליף) וצורה שוקעת
 (הויטרעליף) הבולגת היא כמו שמונה על המטבעות
 שצורת המלך בולגת על שטח המטבע וכדומה לה .
 והשוקעת היא כעין הצורות של סחומי חותם ושאר
 צורות שחורקן בעצים ובאבנים וכיוצא בזה , הוגח
 פעל ממה על קלקול צורה הבולגת (אויש מערנן אויש
 שטרייכן) כגון וממה אל מי המרים (במדבר ה' כ"ג)
 שצורת הכתב בולט על הקלף וימחזו במים . ומחיתי
 את כל היקום מעל פני האדמה (בראשית ז' ד')
 שהיקום הוא כעין צורה הבולגת על שטח האדמה .
 אממה את זכר עמלק מתחת השמים (שמות י"ז ד')
 היינו משטח הארץ שחתה כל השמים . ומורה ממה
 ג"כ על הקנוח (אם וויששן) כמו ומחיתי את ירושלים
 כאשר ימחה הללחת (מ"ב כ"א י"ג) מחיתי כעב
 פשעך (פר ויששן) אכלה ומחיתה פיה (משלי ל' כ')
 דהיינו קנוח הקערה או הפה משוריי מאלל שהוא ג"כ
 ענין מחיאת הדבר הבולט על שטח הדבר וכן ומחה
 דמעה מעל כל פנים (ישעי' כ"ה ה') דהיינו קנוח .
 מזה הענין ימחאו כף (תלים נ"ח ח') יען מחאך יד
 (יחזקאל כ"ה ו') אינו לשון הכאה כ"א שפסוף הידים
 זו על זו מרוב שמחה שגראה במקנה את ידיו שמשפסס
 זו בזו להסיר הטופת והיינו מחיאה . ובגבולת הארץ
 אומר ומחה על כהף ים כגרת (במדבר ל"ד י"א)
 מלשון התמונה והפסד צורה כלפי מה שאמר ותאר
 הגבול מראש ההר ותאר הגבול שכרונה (יהושע ט"ו
 ט' וי"א) ותאר מצפון ויאל עין שמש . (שם י"ח י"ז)
 וכלומר שהי' לו איז' תאר ממשי אם תאר עגול או
 דבוע או זויט נגד זה אמר כאן ומחה אלל כהף ים
 כגרת דהיינו כשהגיע אלל הים אז נמחה תאר הגבול
 שבמים א"א לעשות איז' צורה (ערלאששן) :

ופעל פחק . הוראתו על קלקול הצורה השוקעת
 דהיינו קלקול צורה החקוקה (פר
 לעששן) כי שרש מחק חק לשון חקיקה ומחקק .
 ונתוספה ת"ם האמנת'ו להורות על בטול המחוקק
 כמ"ם משך משך מורה על השבונה עיין שרש שך ומשך
 מורה על סלוק השבונה . ומ"ם מסד' דהיינו בטול
 האסור . וכענין דשנו את המוצת דהיינו סלוק הדשן
 חף מחק סלוק המחוקה . ולא נמצא במקרא מלת
 מחק רק ס"א מחקה ראשו (שופטי' ה' כ"ו) ר"ל
 קלקול צורה הראש שיש בו בליטות כגון החטם והאזניים
 אבל החקוקה שבראש מרובות תן הבליטות כגון חורי
 פעינים

יריעות שלמה חלק ג יריעה כה

הענינים והאזינים ונקבי החטם הכל נחמק ונעשה
 הראש גולם בלי צורה אך בל' התלמוד שמוש מחק ג"כ
 ללשון מחה כמו המוחק ע"מ לכתוב מוחק את
 התגילה דהיינו תגילת סוטה שבל' הכתוב אשר ומטה
 אל מי המרים (במדבר ה' כ"ג) :

יריעה כה

המית . הרג . רצח . קטל . הכאת הדבר
 אל הקצה
 האחרון של חולשה שאין סולמה למטה ממנה הוא התכוון
 הכללי באלה החלות (טלדט' מאכן) והמכוון הפרטי
 בכ"ח מהם . פעל המית פעל גזור מן השם
 שהשם מות . והונח על אוחו המעמד שימצא הכ"ח
 א"ע בתכלית החולשה בטול כל תנועה חיונית
 המציאות בזה המעמד יקרא מת (טלד) והשם המופשט
 מות בוא"ו נעש ולי אין משפט מות . רק את המות
 הזה . והמקור אחרי מות אברהם . ושם מת ג"כ
 לפעמים פעל אם פעל עבר כמו מתה עלי רחל , או
 פעל עתיד כמו הכך מת . על האשה , ועוד את אביו
 ומה . והם פעל בינוני בלאת נעשה כי ומה (בראשית
 ל"ה י"ח) . אבל כל שאר מת הוא שם האחר למי
 שמוצא במעמד החולשה האחרונה כמו ויקם אברהם
 מעל פני מתו . וקבר את מתך . אשר אין שם
 מת . אל נא תתי כמת . את מצרים מת על
 שפת הים . מזה השם בא פעל המית היינו עשית
 הכ"ח מת (גטעדטעט) כענין לא טעולל . לא תלחם
 לחם . וגם על דבר שאין בו ר"ח נוסל לשון מיתה
 כמו ובטפר ימות גושן (איוב י"ד ח') כל בטול כח
 הנמיחה מן המות זה מיתתו :

ודע ! לשון מיתה הנאמר בכ"ח אינו רק בנחיתת
 השבת חשינו הגשמיים . כשאין לנו מרגישים עוד
 שום תנועה כדבר אז לנו שופטים עליו שהוא מת
 דהיינו שנחבטל ממוט בזה החיוני אע"פ שאפשר שהכח
 הזה עדיין קיים והדבר עודנו חי אלא שלפי שאין לנו
 עדות על קיומו מומה שא"א לנו להשיג את מציאות הכח
 ההוא בזולת השבת איכותו שהיא התנועה (עיון בהקדמת
 זה החבור) וכשנחלקה התנועה לנו שופטים גם על
 הפסד הכח הזה בעצמו . אבל מי לא ידע שמקור
 העדר עדות וסימניו של דבר לא יחייב העדר הדבר
 עצמו . כי התנועה אינה רק סימן של הכח החיוני

לא הכח החיוני עצמו . כי הכח החיוני (לעצמו
 פרינציפ) אין לנו יודעים כלל מה הוא ואיפו הוא ואך
 אפשר לנו א"כ לדעת שנחבטל ונעדר . אלא שכל זמן
 שאנו מרגישים אין תנועה לנו יודעי' בברור שהוא
 קיים . אבל באופן השליטה כשאין לנו מרגישים עוד
 אין תנועה עדיין הדבר בספק אם זה הכח עדיין קיים
 או לא . והרי הוא אומר (איוב י"ד ח') ובטפר ימות
 גושן מריח מים יפריח שהמכוון במלת ימות אינו רק
 לפי הרגשת חשינו שאנו מוצאים סימנים שנחבטל בו
 עבר בזה מציאותו ואע"פ משפטנו שקר שהרי מריח מים
 יפריח עוד וסוף הרואים שבה מציאותו לא נחבטל עדיין
 לגמרי רק שנחבטל ב"כ עד שאינו יכול להתגלות
 בצמיחה זולת ע"י מים הזותנין בו כח לפרוח עוד .
 וזהו הענין אנו צריכים להחיות טובה לטבע האנושית
 שמשקרה לנו סימנים מובהקים במיתה האדם שעל
 פיהם אנו יכולים לסמוך עכ"פ לקבור את המת מיד
 שנגכסו עליו הסימנים האלה , והם , בטול התנועה
 והנשימה . פתיחת הפה . עצום העינים ומראיהם
 כזכוכית , ומראה וצבע הפנים ואשר האיברים שנהפך
 לבן וכיוצא בזה . שהם נכנסים על אדם המת מיד
 אחר גסיסתו והם סימני מיתה השווים בכל אדם .
 בכל זמן . ובכל מקום . שאע"פ שעם כל אלה
 הסימנים עדיין הדבר בספק אם באמת נחבטל הכח
 החיוני לגמרי או לא בזה שהסימנים האלה אינם רק
 איכות הכח החיוני לא הכח עצמו ובטול האיכות לא
 יחייב בטול העצם . מ"מ אין לנו אחרת לך שאין
 לנו מלאכי עליון כ"א בני אדם ואין לנו לסמוך בהשגת
 חשינו הגשמיים כ"א על מה שאנו בכל נפש בכל זמן
 ובכל מקום . ואילו היינו דו"כ להמתין עוד על
 סימנים אחרים המסמכים במת אחר הסימני הראשונים .
 כגון רקבון הבשר ומראה ירוקה וכיוצא בזה או להסקות
 את המת ימים מספר כדי לעמוד עוד יותר על ברור
 המיתה לפי הכלל שבידנו שכל מה דאפשר לברורי
 מצדדיו . זה ה' טוב אלו ה' מספיק להוציא אותנו
 מידי כל ספק אם הכח החיוני בעצמו עדיין קיים או
 לא . אבל אחר שידענו ידיעה גמורה שלא נגיע לעולם
 אל ברור אמתה זה הענין בברור גמור מה יועיל לנו
 טוב חוספת סימנים על סימנים וחוספת ימים על
 ימים אם לא אחד בהם אף לא כולם יחד מעידים
 עדות גמורה שהכח החיוני כבר אכד וכלה לגמרי
 וסמך לנו בספק אם אין לנו קובצין איש שיש בו כח
 חיוני